

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

378.24

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helvén

Szerző:

Cím: Nyolcszázhat diák vallomása.

Forrás:

Pesti napló

Bp.

1915 XI/19

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Nyolcszázhat diák vallomása

A diáknymor statisztikáj

II.

Hónapos diákszoba

Az a szomorú kép, amelyet az eddigi adatokból nyertünk, még szomorubbá válik, ha az iránt érdeklődünk, hogy hogyan élnek a diákok?

Figyelmünk legelőször a lakáskérdésre terelődik. Mindannyian tudjuk, hogy a lakásviszonyok Budapesten botránnyosak, de különösen rosszak a diáklakások. Aki valaha keresett diáklakást Budapesten és végigjárta a butorozott szobákat, az statisztikai adatok nélkül is tudja, hogy a budapesti diákság lakásviszonyai kedvezőtlenek. A felvett 806 diák közül albérlésben lakik 485, ágyrajár 13 (1.6%).

Ennél az ágyrajáró és albérlésben lakó 498 tanulóval sikerült megállapítanunk, hogy mennyit költenek havonta lakásra? Kötünk, hogy 30.1% 20 koronánál nem fizet többet havonként lakásért, 41.2% pedig 20—30 koronát fizet havonta. Ha ezeket a számokat összevetjük az idegenben lakó diákoknak már közölt budgetjével, akkor kiderül, hogy a látszólag kis számok súlyosan megterhelik a diákokat. De fokozza a megterhelés súlyosságát az, hogy a diákok pénzükért nem kapnak egészséges, tanulásra alkalmas lakásokat.

Adataink szerint 806 diák közül négyen ablak nélküli szobában laknak és közülük egy nem is egyedül. 224-en egy ablakos szobában

laknak és ezek közül 166 egyedül, 136 másod- és harmadmagával, hatan negyed- vagy ötöd-magukkal s ketten olyan egy ablakos szobában laknak, melyben hatan alusznak egyszerre. Nem sorolunk fel további adatokat, csak megállapítjuk, hogy 806 diák közül 32-en négy-ötven laknak együtt, 13-an pedig hatan és ennél is többen laknak egy szobában és a zsufoltság éppen a legkisebb szobákban a legnagyobb.

A lakások rendszerint piszkosak és egészségtelenek. Erre vonatkozólag számszerű adataink nincsenek, de a tanulók megjegyzései pótolják a hiányt.

— A lakások szennyesek. — jegyzi meg az egyik röviden, de határozottan.

— Szobáért tanítottam — így írja egy másik — de mivel egészségtelen és piszkos volt, ártott egészségemnek és felmondottam.

Egy harmadik diák pedig azt követeli, hogy juttassák a szegény diákokat olcsó és egészséges lakásokhoz. Ennek az ifjunak tökéletesen igaz van, a tanulásához rendes lakás szükséges, melyben nyugodtan lehet végezni az intenzív munkát és nyugodtan lehet pihenni.

A koplalás útja

A diákságnak nemesak a lakásviszonyai rosszak, hanem rossz a táplálkozásuk is. Erre vonatkozólag is vannak megbízható és pontos adataink.

Arra a kérdésre, hogy hányszor étkezik naponta, a következő válaszok érkeztek:

1-szer	3	0.4%
2-szer	62	7.7%
3-szor	423	52.5%
4-szer	201	24.9%
5-ször	114	14.1%
6-szor	3	0.4%

Már ez a kis táblázat is elég szomorú képet ad a budapesti diákság étkezési viszonyairól, hiszen már magában az is megdöbbentő, hogy vannak emberek, akik csak egyszer vagy kétszer esznek naponta.

A táblázat kiegészítésére megemlítjük, hogy sokan vannak, akik kifőzésben, népkonyhán étkeznek és akik állandóan hideg ételt vásárolnak és valóban szerencsésnek mondható az a diák, aki a menzán kosztolhat, pedig mindenki, aki valaha diák volt, tudhatja, hogy a menzán étkezni a legnagyobb nyomoruság.

Arra a kérdésre, előfordult-e gyakran, hogy hideg ebédet vásárol, 117-en, tehát az összes diákok 15.8%-a igennel felelt.

Az egyes diákok étkezési költségeit szintén közlik a felvétel adatai. Eszerint 96-an vannak olyanok, akik naponta egy koronánál többet nem költenek étkezésre, 260-nak pedig 1—2 korona között ingadozik a napi étkezési költsége.

Mindezek után egészen természetes, hogy a táplálkozással kapcsolatban is a legszomorubb panaszokat olvashatjuk a kérdőívbe írt megjegyzések között. Mutatóba közlünk néhányat:

— Helyzetemet alig tűrhetőnek tartom — írja egyik diák. — A nyomoruság számtalan fokán mentem már keresztül, a zsidó nőgyelet dob-utcai népkonyhájától kezdve a kis stáció-utcai diákszállalon át fel a jelenlegi 40 krajcáros ebédig.

— Sokat éheztem már — írja egy másik — megőrtént, hogy két hétig egyhuzamban hideget ebédeltem 10—30 fillérért. Minden energiám és ambicióm eltűnt, átkozom magam, amiért egy-

Budapestre vonatkozó újsáccikkek

általában tudományos pályára léptem.

— *Jövedelmem* — írja egy harmadik — havi 40 korona ösztöndíj, melyhez anyja havi 10 koronával járul. Az olykor érkező esomaga, továbbá a lóhusszék áldásos intézménye enyhítik a meg lehetőszen küzdelmes életet.

Kik kapnak ösztöndíjakat?

A diákság eme megdőbbsenlő nyomoru ígán az ösztöndíjak volnának hivatalba segiteni. Szomoruan kell megállapítanunk, hogy ezek az ösztöndíjak és tandijelengedések a kívánt cél elérésére *nem alkalmasak*, ellenben az egyetemi élet óriási áldozatai még fokozzák a diáknyomort. Láttuk, hogy 806 diák közül 54.2% van keresetre utalva és ezek közül csak 63 részesül ösztöndíjban.

Az ösztöndíjak tekintélyes részét *nemzetiségi fiúk kapják*. A felvétel 806 diákja közül 87.2% volt magyar és 12.8% nemzetiségi. Ezzel szemben az ösztöndíjasok közül csak 68.3% volt magyar és 21.7% nemzetiségi. A nemzetiségiek tehát az ösztöndíjak kiadásánál *előnyben részesülnek és önkéntelenül felébred bennünk a gyanu, hogy ennek oka a nagyszámu nemzetiségi ösztöndíjon kívül főleg abban rejlik, hogy az uralkodó nemzetiségi politika hívei a nemzetiségi fiukat a magyar politikának ösztöndíjakkal való támogatással akarják megnyerni.*

Nem szükséges külön hangsulyoznunk, hogy az ösztöndíjak elnyeréséhez nálunk milyen fontos a protekció.

Az ösztöndíjak kis számával szemben sokkal nagyobb mennyiségű tandijelengedés áll. A 806 diák 31.5%-ja részesült tandijmentességben. Ennek a nagy számnak a jelentőségét azonban csökkenti egyrészt az, hogy a tandijmentesek között igen sokan vannak olyanok, akik egyáltalában nincsenek anyagi támogatásra utalva, másrészt a *tandijelengedés mellett megmarad a tanszerek és tankönyvek drágasága, továbbá az egyes vizgadíjak.*

nyagilag és testileg tönkremennek a diákok

A tanszerek költsége mellett méltó helyet foglalnak el a vizgadíjak, amelyek nagvságára vonatkozólag pontos adataink nincsenek, pusztán azt tudjuk, hogy *kik fizetik a vizgadíjakat?* Eszerint 242 diák *önmagá* fizeti ki a vizgadíjat és ezek között 9 kereső van; 54.7%-nak tehát még a vizgadíja-

kat is verejtékes munkával megkeresett pénzéből kell megfizetnie.

Nem csodálandó ilyen körülmények között, ha *a diákság nagy részének adósságai is vannak*. A felvett diákok közül 249 vall be adósságot és ezek közül csak 70 volt eltartott, a többi ellenben azok közül való, akik tanulmányaik mellett kenétkeresettel is foglalkoznak.

A proletár-diákok azonban nemcsak ösztöndíjkeresetüket eszkomptálják a tanulmányuk elvégzéséért folytatott harcban, hanem *életenergiájukat is megőrlik*. A rossz lakással, rossz táplálkozással kapcsolatos küzdelmes élet szükségszerű hatással van a diákság egészségére és *a nyomoruságnak feltétlenül nagy része van abban, hogy a felvétel 806 diákja közül csak 59.4 vallotta magát egészségesnek.*

A küzdelmek mellett *nem jut ideje a diáknak arra, hogy egészségével foglalkozzék*. A diákságnak csak 49.8%-a üz sportot, de míg az eltartottak 58%-a sportol, addig a részben keresők közül csak 46%, az önállóak közül csak 34%, a támogatók közül csak 32%, úgy hogy a *szegény és megélhetésért küzdő diákok közül kerülnek ki leginkább azok, akik semmiféle sporttal sem foglalkoznak.*

Tanulásra nincs idő

Eddigi fejtegetéseinkből kiderül, hogy a diákság tekintélyes része nagy küzdelmet folytat a megélhetésért, *ideje nagy részét tanulmányaitól elrabolva, kenyérkeresettel tölti el*. Önkénytelenül felmerül ezek után az a kérdés, hogy a diákság szomorú életviszonyai minő hatással vannak tanulmányaikra?

Felvételünk a diákság szorgalma iránt is érdeklődött és erre vonatkozólag is vannak egészen pontos és megbízható adataink. 806 diák közül csak 59.2% járt rendszeren előadásra, 27.3% egyáltalában nem hallgatott előadást, 6.3% csak „olykor“ járt el az egyetemre. Arra a kérdésre, hogy *kollokvált-e az előző félévben*, 70.8% felelt igennel. Mindezek a számok azonban nem állapítanak meg közvetlen összefüggést a diákság anyagi helyzete és tanulmányai között. Nem igen hozható kapcsolatba a diákság anyagi helyzetével azon adat, hogy a felvett diákok 41.2%-a soha könyvtárba nem jár.

Adatok hiányában tehát azokra a megjegyzé-

sekre kell támaszkoznunk, amelyeket a beérkezett kérdőíveken olvashatunk és amelyek kétségkívül elárulják azt, hogy *a szegény diákok a legkétségbeesettebb erőfeszítések árán, nyugalomuk és egészségük feláldozásával kénytelenek tanulmányaikat elvégezni*. A szegény diákok kétségkívül a legszorgalmasabbak és legambiciózusabbak közé tartoznak és hogy tanulmányaikat nagy küzdelmeik közepette milyen óriási akadályokkal folytatják, azt az itt következő megjegyzések is igazolják:

— Rossz anyagi helyzetemnél fogva — írja az egyik diák — már mint középiskolai tanuló, később mint egyetemi hallgató, pénzt keresni voltam kénytelen. *A megfeszített munka annyira kimerített, hogy jelenleg neuraszténiában szenvedek.*

S így folytatják a megjegyzéseket a többi diákok:

— Az anyagi hiányokból származó rossz körülmények rontják meg életemet. *Tanulni, olvasni akarok és nincs pénz, nincs nyugalom. S az életem legszebb kora: az Ifjuság: a Jövő milyen lehet!*

— *A legnyomorultabb élete Magyarországon a szegény diáknak van.*

— A küzdelmes életfentartás, mely egészségemet is megtámadta, kényszerített, hogy ott hagyjam a fővárost és a vidéken éljek. *Jelesen értem, kitüntetéssel alapvizgáztam, 100 korona szorgalmi díjat kaptam, de a népkonyhán kellett tengődnöm, mivel összes havi keresetem 40 korona volt. Ambicióm végül is kétévi nyomorgás után kiveszett és a vidékre mentem.*

— *Többnyire éjjel tanulok, mert nappal nincs időm, sem alkalmas helyem a tanulásra.*

*

Ha átfutunk a diákélet küzdelmeinek és nyomoruságainak minden felsorolt fokozatán, akkor megállapíthatjuk, hogy az a gondtalan szép diákélet, amelyről megkésétt szépirodalmi művekben még ma is regélnek, legalább is a diákság igen nagy részére teljesen megszűnt és helyét a legki-méletlenebb létért való harc váltotta fel. A diákság óriási anyagi küzdelmei károsan hatnak a ta-

tanulmányokra s a főnti panaszok olvasásakor önkéntelenül felmerül az a kérdés, hogy a létért való harc hány jeles ember karrierjét törte ketté már diákkorában, hány nagy tehetség kifejlésétől fosztotta meg a magyar tudományt és közéletet.